

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. I. Quibusdam præmissis difficultas resolvitur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

Antecedentem, & providentiam generalem ordinis supernaturalis.

Respondendo distinguendo Majorem. Potest salvari per auxilia sufficientia, poterit antece-
denti, & ab actu divisa, concedo Majorem. Po-
terit consequenti, & conjuncta cum effectu, ne-
go Majorem. Solutio patet ex dictis in præce-
denti.

ARTICULUS II.

Quis usus intellectus & voluntatis exigat
prædeterminationem?

§. I.

Quibusdam præmissis difficultas resolvitur.

Certum est ad prædeterminationem ex parte vo-
luntatis divinæ necessarium esse decretum
absolutum & efficax, quo Deus intendat, sta-
tuat, ac decernat dare gloriam quibusdam An-
gelis & hominibus, & quo illos eligat ad gra-
tiam, & ad merita quæ sunt media ad ejus alle-
cationem necessaria, ut constat ex dictis articu-
lo precedenti. Certum est etiam, ex parte intel-
lectus divini requiri scientiam simplicis intelli-
gentiæ, quæ Deum dirigat in formandis suis de-
cretis, & quæ finis possibilitatem, & mediorum
ad illum conducentium efficaciam & causalita-
tem demonstret. Ostendimus etiam in Tractatu
de scientia Dei, scientiam mediam, futurum vo-
luntatis nostræ consensum indagantem ac ex-
plorantem, ad prædeterminationis negotium non
esse necessarium, & de hoc iterum redibit sermo
infra, quando agemus de certitudine prædesti-
nationis, ejusque concordia cum libertate crea-
ta. Unde ad duos tantum actus præfens difficultas
deolvitur. Primus est actus voluntatis qui
executionem immediate præcedit, & appellatur
usus. Secundus est actus intellectus qui elec-
tionem subsequitur, & vocatur imperium. Quæ
ritur ergo primò, an ad negotium prædetermina-
tionis, præter electionem, seu decretum intentionis,
quo Deus intendit dare gloriam prædestina-
tis, & gratiam ac merita quibus illam conse-
quantur, sit necessarius in voluntate Dei alius
actus, qui usus activus, seu decretum executio-
nis, appellari solet, ut talia media executioni
mandentur; Secundo dubitatur, an præter judi-
cium regulans electionem, & illam antecedens,
necessarium sit in divino intellectu imperium
regulans usum & executionem.

In quo tres reperio sententias. Prima utrum-
que actum in Deo negat. Secunda primum ad-
mitte, & alterum rejicit. Tertia utrumque ad
negotium prædeterminationis necessarium esse exi-
stimat. Primam tuetur Vazquez hic disp. 83. cap.
3. & i. 2. disp. 47. cap. 2. Secundam defendit Sua-
rez lib. 1. de essentia prædestin. cap. 14. Tertia
verò communis est in Schola Thomistarum, e-
amque tenent ex Patribus Societatis, Bellarmi-
nus lib. 2. de gratia & libero arbitrio cap. 9. Gra-
nado Tractatu 5. disp. 6. sect. 1. Herice, Ruiz, &
alii; cum quibus

Dico primò: Præter electionem mediorum ad
ordinem intentionis spectantem, requiritur in
voluntate Dei decretum executivum de iisdem
mediis, ab electione aliqua ratione distinctum.
Hanc conclusionem primò statuo, quia ex istius
actus necessitate pender necessitas imperij di-

stincti à judicio regulante electionem.

Probatum ergo primò conclusio ratione fun-
damentali. Omnis actus in voluntate nostra re-
pertus concedi debet voluntati divinæ, si in suo
formali conceptu imperfectionem non invol-
vat: Sed datur in voluntate nostra usus ab electio-
ne distinctus; Ergo iste actus debet divinæ vo-
luntati concedi, & pro negotio prædeterminationis
admitti. Major patet: nam de rebus divinis, &
de actibus divini intellectus & voluntatis, debe-
mus philosophari juxta ea quæ videmus in rebus
creatis, scilicet imperfectionibus. Minor autem
quam negat Vazquez ubi supra, contendens in
voluntate creata non dari usum ab electione
distinctum, probatur primò ex D. Thoma 1. 2.
quæst. 16. art. 1. ubi docet usum esse actum vo-
luntatis moventis & applicantis potentias ani-
mæ ad suos actus. Et art. 4. in corp. ait quòd usus
sequitur ad electionem, Et in resp. ad 1. quòd mediat
inter electionem & executionem. Et quæst. 17. art. 3.
ad 1. sic habet: Post determinationem consilij, quæ est
judicium rationis, voluntas eligit, & post electionem
ratio imperat ei per quòdarendum est quòd eligitur;
& tunc demum voluntas alicujus incipit uti exequen-
do imperium rationis.

Secundo probatur eadem Minor ex doctrina
quam tradit idem S. Doctor locis citatis, præci-
pue quæst. 16. art. 4. in corpore, ubi docet volun-
tatem duplicem habitudinem ad volitum dice-
re: unam secundum quòd est in voluntate per
quandam proportionem, & alteram ad volitum
habendum realiter; & quia ad primam spectat
electio, & ad secundam usus, infert usum esse
post electionem. Ex qua doctrina potest hæc
formari ratio contra Vazquem. Actus con-
junctus voluntatem cum volito solum affectivè, di-
stinctus est essentialiter ab actu conjungente vo-
luntatem cum volito ut realiter habito: At elec-
tio solum primo modo conjungit voluntatem
cum volito, nam ex vi illius volitum non habetur
in re: usus autem realiter eam conjungit cum
volito, cum ex vi illius potentia exequentes ap-
plicentur, & effectus statim sequatur: Ergo elec-
tio & usus essentialiter distinguuntur.

Confirmatur: Actus habentes idem objectum
materiale, sub diversis rationibus inspectum, es-
sentialiter distinguuntur: Sed electio & usus
idem objectum materiale, sub diversis rationi-
bus inspicuntur: Ergo essentialiter distinguuntur.
Major constat in intentione, fruitione, & sim-
plici complacentia, quæ licet circa finem ver-
sentur, quia tamen illum sub diversis inspicunt
rationibus, essentialiter distinguuntur. Item hæc
conclusio, Terra est rotunda, prout attingitur
per medium mathematicum pertinet ad Astro-
logiam, & prout demonstratur per medium phy-
sicum, seu à materia singulari abstractum, spe-
ctat ad Philosophiam, ut docet S. Thomas supra
quæst. 1. proœmiali art. 1. ad 2. Minor autem pro-
batur. Licet electio & usus terminentur ad me-
dia, tendunt tamen in illa sub diversis rationibus;
nam media ad finem dupliciter considerari pos-
sunt, primò ut effectus in genere cause finalis in
ordine intentionis, secundo ut causa illius in or-
dine executionis: cum autem electio ad ordi-
nem intentionis pertinet, usus vero ad ordi-
nem executionis; hinc fit quòd electio termine-
tur ad media prout sunt effectus finis, quocirca
ad finem non terminatur nisi tantum ut quo,
prout est ratio appetibilitatis mediorum;
usus autem terminatur ad media, prout sunt
causæ

causa finis in ordine executionis; & ideo terminatur ad finem non ut causam, sed ut effectum: Ergo electio & usus idem objectum materiale sub diversis rationibus inspicunt.

- 31 Probatur secundò conclusio ex dicendis disputatione sequenti. In sententiâ D. Augustini, & S. Thomæ datur electio ad gloriam, omnino liberalis, prævisionem meritorum præcedens, & voluntas ejusdem gloriæ, merita prævisâ supponens; & consequenter non liberalis, sed ex justitia, ut ostendemus disputatione sequenti: At nisi iste duplex actus voluntatis divinæ circa gloriam, quorum alter spectat ad ordinem intentionis, & alter ad ordinem executionis, distinguatur in Deo, hoc non potest subsistere, ut ex ibi dicendis constabit: Ergo hoc duplex decretum, intentionis & executionis, ab æterno debet in divina voluntate constitui.

Dico secundò: Præter judicium regulans electionem, constituendum est in Deo imperium, regulans usum & executionem.

- 32 Probatur primò conclusio ex illis verbis Psalmi 148. *Ipsè dixit & facta sunt, ipse mandavit & creata sunt.* Et ex illo Genesis 1. *Fiat lux, & facta est lux, & vidit lucem quod esset bona &c.* Quæ verba Augustinus libro imperfecto de Genesi ad litteram cap. 5. intelligit de actu divini imperii, & ait: *In eo quod dixit, imperium ejus intelligitur: in eo quod factum est, potentia: in eo quod placuit, benignitas.*

Probatur secundò ex D. Thomæ quæst. præcedenti art. 1. ad 1. ubi ait: *Præcipere de ordinandis in finem, competit Deo, & secundum hoc convenit ei ratio prudentiæ & providentiæ.* Et in hac quæst. art. 4. in corp. *Providentiæ (inquit) est ratio in intellectu existens, præceptiva ordinationis aliquorum in finem.*

- 33 Probatur tertio conclusio: Præter decretum electivum pertinens ad ordinem intentionis, datur in voluntate Dei decretum executivum, ut præcedenti conclusione ostendimus: Ergo præter judicium antecedens electionem, & eam regulans, debet admitti in Deo alius actus intellectus, qui supponat electionem, & ad eam subsequatur, & regulet usum & executionem, qui non potest esse alius, quam actus imperij. Consequentia patet: nam ad multiplicationem virtuales actuum voluntatis in Deo, necessario debent etiam multiplicari virtualiter actus intellectus, cum diversus actus voluntatis indigeat diversâ directione intellectus.

- 34 Confirmatur: Quia præter intentionem finis datur in voluntate Dei electio mediolorum, ab illa virtualiter distincta, admittitur in divino intellectu, præter judicium regulans intentionem, judicium regulans electionem, à præcedenti virtualiter distinctum. Ergo similiter si præter electionem mediolorum, detur in voluntate Dei alius actus virtualiter distinctus, pertinens ad ordinem executionis, debet pariter in intellectu divino recognosci actus imperij, supponens electionem, & regulans usum & executionem.

- 35 Denique suadet conclusio: In Deo est prudentia respectu actuum liberorum, sicut & aliæ virtutes intellectuales & morales, quæ in suo conceptu nullâ includunt imperfectionem: Sed actus proprius prudentiæ, ut differt ab eubulia, synesis, & gnomo, est imperium monasticum respectu propriarum actionum: ut docet S. Thomas, 2. 2. quæst. 47. art. 8. ubi ait principalem actum prudentiæ esse præcipere, Et quæst. 51. art. 2. &

4. eubuliam & synesim à prudentia simpliciter supra distinguit, per hoc quod eubulia sit bene consiliativa, synesis bene judicativa, prudentia autem bene præceptiva. Quam doctrinam sumptit ex Aristotele 6. Ethic. cap. 9. ubi eubuliam docet esse rectitudinem consilii ad finem bonum simpliciter, per vias bonas, & tempore convenienti deinde hæc verba subjunxit: *Propter quod circa eadem quidem prudentia est & synesis, non est autem idem synesis & prudentia: prudentia enim quidem præceptiva est, synesis autem judicativa solum.* Ergo in Deo recognoscendum est imperium monasticum respectu propriarum actionum, ad regulandum usum & executionem.

§. II.

Solvuntur argumenta in contrarium.

Contra primam conclusionem plura objicit Vazquez, ad demonstrandum non dari in voluntate creatura usum ab electione distinctum: Sed quia hæc pertinent ad Tractatum de actibus humanis, ubi variè à nostris Thomistis diluuntur & solvuntur; ideo illis omisissis, alia argumenta hic subiciemus, ad probandum quod licet in nobis detur usus ab electione distinctus, in Deo tamen admittendus non sit.

Objicies ergo primò: Si daretur in Deo usus ab electione virtualiter distinctus, deberet ab æterno in Deo existere: Sed hoc non potest dici: Ergo nec illud, Major pater, nullus enim actus voluntatis divinæ potest in tempore incipere, alioquin Deus mutaretur, ut constat ex dictis Tractatu præcedenti; Minor verò probatur, Usus est applicatio potentie ad executionem & productionem creaturarum: At hæc non est ab æterno, sed in tempore, sicut & ipsa rerum productio: Ergo &c.

Respondeo distinguendo Majorem: Debet ab æterno existere, quoad denominationem volentis, concedo Majorem. Quoad denominationem applicantis potentiam executivam ad opus, nego Majorem. Non enim est necesse quod actus voluntatis aut intellectus divini quoad omnem denominationem aut formalitatem, ab æterno in Deo existant: nam imperium in quo consistit actualis executio, etsi sub denominatione dirigentis, æternum sit, sub denominatione tamen exequentis in tempore existit. Similiter etiam quamvis usus quoad denominationem volentis media prout exequibilia, sit ab æterno; quoad denominationem tamen applicantis potentiam executivam ad opus, existit in tempore.

Objicies secundò: Ratio cur in nobis requiritur usus ab electione distinctus, est distinctio potentie exequentis ab intellectu & voluntate: Sed potentia exequens Dei, ne virtualiter quidem ab intellectu divino distinguitur, ut tenet frequentior Thomistarum sententia, & nos docuimus in Tractatu de scientia Dei: Ergo usus ab electione distinctus in Deo necessarius non est.

Confirmatur, & magis explicatur hæc ratio. Actus quo Deus in tempore exequitur, est imperium ipsum, in sententia quam ibidem ut veriorē & probabiliorē amplexi sumus: Sed usus ad imperium sequitur: Ergo nequit ad executionem applicari, nec consequenter in Dei voluntate constitui.

Ad objectionem respondeo, quod licet in Deo non distinguatur adæquate potentia exequens ab